

tror, at de Medlemmer, som have været Bestyrelsesmedlemmer i Bondestandens Sparekasse, maa forstaa, at deres Ord ikke have nogen som helst Vægt nogen Steder, de have en Gang brudt Tilliden. Men ogsaa af en anden Grund: vi kende alle fra Tillidsmændenes Møde det ærede Medlems Stilling i Bondestandens Sparekasse, hvilke Fordringer det ærede Medlem stiller til Staten, og ved at lade det ærede Medlem være Ordfører frisikerer Reformpartiet meget let at faa Udseende af, at det ærede Medlems Krav allerede ere blevne knæsatte af dette Parti.

Men det, som er Ulykken i Sagen, er, at det Klikesystem ogsaa er naaet ned i vor Bondestand, som vi have set mange Steder ved Aktieselskaber, at det er de samme Mænd, som sidde i de forskellige Aktieselskaber, kontrollerende hinanden og værende gode Venner med hinanden. Saaledes var det ogsaa i Bondestandens Sparekasse, Smøreksporthoreningen og mange andre Foretagender. Jeg kan saaledes nævne det ærede Medlem fra Lejre, Hr. Thøjring og mange andre udmærkede Mænd. Desværre maa jeg sige, at naar jeg ser paa det næste demokratiske Led, som kommer, vore kære Husmænd, er der den samme Sammensvejsning mellem økonomiske Interesser. Der ser man Folk som Overretssagfører Vilhelm Nielsen og Karl Hansen. Naar tre store økonomiske Organisationer kontrollere hinanden, hvilken Sikkerhed er der saa? Jeg vil gerne, fordi jeg staar sympatisk overfor Husmandsbevægelsen, sige: Lær af det Eksempel, som er givet af Bøndernes Organisation, gør ikke det samme!

Sparekassen standsede i Begyndelsen af September, og i Begyndelsen af December ere vi ikke naaede videre. Jeg er bange for, at dette Moratorium med matematisk Sikkerhed betyder, at vi den 1. April heller ikke ere naaede videre. Dette Lovforslag har en god Side, nemlig, at den saakaldte ex lege Tilstand ophæves, det bringer os ind paa lovlig Grund, som vi nu i 3 Maaneder have staaet udenfor, og overhovedet det, at man kommer ind under Loven, maa, antager jeg, af dette Ting betragtes som et Gode. Jeg personlig skønner dog ikke andet, end at dette Moratorium giver Stene for Brød, og jeg er ganske enig med min ærede Ven og Meningsfælle i Landstinget, som talte paa Højres Vegne, og den ærede kongevalgte Landstingsmand, som talte paa de frikonservatives Vegne, naar de i Virkeligheden tog Afstand fra at tillægge Moratoriet nogen Værdi som

betydende Hjælp. Der blev i Landstinget sagt til den højtærede Minister, at dette Moratorium skal ophæves hurtigst muligt. Jeg kan godt sige, efter hvad jeg kender til Stemninger og Meninger indenfor Landstingets Højre og de frikonservative, at de Herrer maa gaa ud fra, at dette Moratorium ikke bliver fornyet den 1. April.

Jeg tror, at de Herrer have begaaet noget af en Maalforskydning her. Der er 2 Maal. Det ene er, deri er jeg enig med det ærede Medlem fra Lejre (Ole Hansen), at ingen af Sparekassens Debitorer opsiges hurtigere, end de ellers vilde være blevne, og at Laanene ikke nægtes fornyede, naar de ellers vilde være blevne fornyede. Det er det ene Maal. Det andet Maal er det, at Sparerne hurtigst muligt faa, hvad der er, det bliver i alt Fald antagelig mindst 50 pCt. Det er disse 2 Maal, som ere de legitime og naturlige Maal, og Midlerne synes jeg, ligge for saa vidt ret nær. Jeg skal ikke komme ind paa Enkelthederne angaaende hele Pantemassens Overtagelse af en tredje Person, hvad enten det, som foreslaaet, bliver Staten, en ny Sparekasse eller de lokale Banker og Kasser i Omegnen eller det bliver Østifternes Kreditforening, som maa ske opretter en særlig Serie for disse Panter. Men hvilken Vej man end vil gaa, er Maalet dette: at faa disse Panter — det synes jeg, man kan være klar paa allerede nu — overtagne af en tredje Person, hvis Sparekassen, hvad jeg tror, ikke kan reddes. Det andet Maal er: straks at skaffe Sparerne saa meget som muligt af deres Penge, at skaffe dem saa hurtigt som muligt Adgang til at faa 50 pCt. af deres Indskud. Imidlertid ere disse to legitime og naturlige Maal blevne skudte helt til Side af det rent politiske Maal, som er: at holde Sparekassen oppe. Bortset fra denne Sparekasses ganske utidssvarende Organisation med Kontordage, undertiden to maanedlige Kontordage paa Steder, hvor der maaske er nærmere Adgang til en anden Sparekasse, bortset fra den utidssvarende Organisation, synes jeg, det er ganske klart, at det er uendelig ligegyldigt, om den kan bestaa eller ej. Det, der interesserer os alle i dette høje Ting, er ikke Sparekassen, ikke en død Institution, men det er levende Mennesker, Sparere, Panthavere og Debitorer. Det er overfor dem, mine Herrer, vi skulle træde op. Derfor staa det hele noget underligt, og jeg tror ærlig talt ikke, at Kassen vil opstaa, ikke en Gang, at den bør opstaa. For den vil opstaa med det